

Datum:
2026-09-07

Diarienummer:
IFN-2026-00147

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen
Tjänsteskrivelse

Idrotts- och fritidsnämnden

Handläggare:
Ewa Wennmark, Felicia Wallin Forsell

Återrapport - avgiftsfri simskola på sommaren mellan åk 2–3 sommaren 2026

Förslag till beslut

Idrotts- och fritidsnämnden beslutar

1. **att** ta emot rapporten Avgiftsfri simskola på sommaren mellan åk 2–3 sommaren 2026,
2. **att** uppdra till förvaltningen att utreda hur satsningen kan vidareutvecklas för att stärka barns simkunnighet och vattenvana, samt återkomma till nämnden med förslag senast december 2026, samt
3. **att** överlämna rapporten till kommunstyrelsen för kännedom.

Ärendet

I Mål och budget 2026 fick idrotts- och fritidsnämnden i uppdrag att genomföra en tvåårig pilot med avgiftsfri simskola för barn under sommarlovet mellan årskurs två och tre. Syftet är att ge fler barn möjlighet att utveckla vattenvana och simkunnighet oavsett familjens ekonomiska förutsättningar.

Förvaltningen har tagit fram en rapport, **bilaga 1**, utifrån årets genomförda satsning av kostnadsfri simskola.

Nämnden föreslås godkänna rapporten, uppdra till kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen att utreda möjligheter att vidareutveckla satsningen på kostnadsfri simskola samt överlämna rapporten till kommunstyrelsen för kännedom.

Beredning

Ärendet har beretts av kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen.

Föredragning

Idrotts- och fritidsnämnden fick i Mål och budget 2026 i uppdrag att genomföra avgiftsfri simskola för barn under sommarlovet mellan årskurs två och tre. Insatsen är en pilot under åren 2026 och 2027.

Syftet är att ge fler barn möjlighet att utveckla vattenvana och simkunnighet oavsett familjens ekonomiska förutsättningar. Satsningen ska bidra till ökad trygghet, delaktighet och mer jämlika uppväxtvillkor för barn och unga i Uppsala kommun.

Rapporten visar att satsningen har bidragit till ökad vattenvana och simkunnighet samt skapat vägar in i föreningslivet. Samtidigt identifieras utvecklingsområden som kan bidra till att framtida insatser når fler barn med störst behov. Rapporten ger därmed ett viktigt underlag för fortsatt utveckling av kommunens arbete med simkunnighet och säkerhet vid vatten.

Mot bakgrund av rapportens resultat föreslås nämnden att uppdra till förvaltningen att utreda möjlighet för att vidareutveckla satsningen. Rapporten föreslås även att överlämnas till kommunstyrelsen för kännedom.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i föreliggande ärende.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 7 sep 2026
- Bilaga 1, Återrapportering på avgiftsfri simskola på sommaren mellan åk 2-3

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Magnus Jansson
Biträdande
förvaltningsdirektör

Återrapportering på avgiftsfri simskola på sommaren mellan åk 2–3 år 2026

Dokumenttyp:

Berörd verksamhet: Uppsala kommun,

Handläggare: Ewa Wennmark, Felicia Wallin-Forsell

Datum: 2026-09-04

Diarienummer: IFN-2026-00147

Version: 1

Bakgrund och uppdrag

I Mål och budget 2026 beslutade kommunfullmäktige att genomföra en tvåårig pilot med avgiftsfri simskola för barn under sommarlovet mellan årskurs 2 och 3. Syftet är att ge fler barn möjlighet att utveckla vattenvana och simkunnighet oavsett familjens ekonomiska förutsättningar. Satsningen ska bidra till ökad trygghet, delaktighet och mer jämlika uppväxtvillkor för barn och unga i Uppsala kommun. Pilotinsatsen pågår under åren 2026–2027.

Koppling till Mål och budget 2026

Satsningen är en del av Mål och budget 2026 där medel avsattes för avgiftsfri simskola för barn mellan årskurs 2 och 3 under sommarlovet. Satsningen innebär 2 miljoner kronor per år för genomförandet. Genom att minska ekonomiska hinder för deltagande bidrar insatsen till kommunens arbete med barns hälsa, trygghet och jämlika uppväxtvillkor.

Fakta om piloten

- **Pilotperiod:** 2026–2027
- **Målgrupp:** Barn mellan årskurs 2 och 3
- **Insats:** Avgiftsfri sommarsimskola
- **Period:** v.25–33 (mån-fre kl. 9-14 eller 9–16)
- **Budgeterad satsning:** 2 miljoner kronor

Figur 1. Faktaruta om pilotprojektet

Genomförande

Planering och samverkan

Arbetet har genomförts i nära samverkan mellan kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Inför sommarsimskolan genomfördes löpande planerings- och samverkansmöten för att utforma insatsen, samordna ansvarsområden och skapa förutsättningar för ett effektivt genomförande.

Förvaltningarna tog gemensamt fram informationsmaterial och anmälningrutiner. Information om satsningen och anmälningslänkar spreds därefter till vårdnadshavare genom skolornas ordinarie kommunikationskanaler.

För att rikta insatsen till de barn som bedömdes ha störst behov identifierade utbildningsförvaltningen de skolor där en större andel elever i årskurs 2 ännu inte uppnått målen för vattenvana och simkunnighet. Elever vid dessa skolor erbjöds möjlighet att anmäla sig före övriga målgrupper.

Under genomförandet fördes en löpande dialog med simföreningarna, Fyrishov och andra berörda aktörer för att följa upp verksamheten, hantera praktiska frågor och samla erfarenheter inför kommande års sommarsimskola.

Genomförande av sommarsimskola

Upplägget för simskolan togs fram i nära samverkan med de deltagande simföreningarna och baserades på deras erfarenhet och rekommendationer kring simundervisning. Varje barn erbjöds en veckas simskola (måndag–fredag) med en timmes undervisning per dag, varav cirka 45 minuter undervisningstid. Upplägget innebar en intensiv och sammanhållen undervisningsperiod jämfört med ordinarie simskoleverksamhet, som normalt omfattar 12 tillfällen fördelade över en längre period med undervisningspass om 30–40 minuter.

För att skapa goda förutsättningar för genomförandet reserverades tider i Fyrishovs undervisningsbassäng mellan 5 och 7 timmar måndag till fredag mellan vecka 25–33. Därutöver genomfördes simskola vid Gottsundabadet 4 timmar om dagen måndag till fredag under vecka 26 och 27. De reserverade tiderna möjliggjorde ett effektivt genomförande med flera simskolegrupper per dag. Simföreningarna planerade grupper om cirka 12–14 barn för att skapa goda förutsättningar för lärande samtidigt som kapaciteten maximerades för att kunna erbjuda plats åt så många barn som möjligt inom målgruppen.

För att delta i simskolan ansvarade vårdnadshavarna för barnens resor till och från simhallen. En vuxen behövde också följa med barnet och vid behov ge stöd i exempelvis omklädningsrummet.

Deltagande och räckvidd

Deltagande i sommarsimskolan

Totalt deltog 315 barn i sommarsimskolan. Av deltagarna var 313 bosatta i Uppsala kommun och två utanför kommunen. Att enstaka deltagare kommer från andra kommuner kan exempelvis bero på att barnet går i skola i Uppsala, har vårdnadshavare som bor i kommunen eller att anmälan genomförts utan att hemkommunen utgjort ett urvalskriterium. Deltagandet visar att insatsen nådde barn från flera olika delar av kommunen, både centrala stadsdelar, yttre områden och landsbygd.

Inför sommarsimskolan användes utbildningsförvaltningens kartläggning av simkunnighet i årskurs 2 som underlag för att identifiera behov och prioritera målgruppen. Kartläggningen visade att det fanns betydande skillnader mellan skolor och att många elever ännu inte uppnått målen för vattenvana och simkunnighet. Elever vid skolor där en större andel inte uppnått målen erbjöds därför möjlighet att anmäla sig före övriga målgrupper.

Av totalt 2 516 elever i kartläggningen var 1 220 godkända i simkunnighetsprovet medan 911 elever inte uppnådde målen.

Mått	Antal	Andel
Elever i kartläggningen	2 516	100%
Godkända	1 220	48%
Ej godkända	915	36%
Övriga/ej redovisat resultat	385	15%

Tabell 1. Övergripande bild av behov och deltagande

Tabellen visar att det finns ett fortsatt behov av insatser för att stärka barns vattenvana och simkunnighet. Samtidigt visar deltagarunderlaget att sommarsimskolan nådde många barn från olika delar av kommunen, inklusive områden där skolornas resultat indikerar ett större behov av stärkt simkunnighet.

Deltagandet varierade dock mellan olika områden, vilket tyder på att det fortfarande finns barn med behov av stöd som inte nåtts av insatsen. Det kan därför finnas anledning att i kommande genomföranden fortsätta utveckla information, riktad kommunikation och andra stödjande åtgärder för att öka deltagandet i områden där behovet är stort.

Det är inte möjligt att fastställa hur stor andel av de elever som inte uppnått målen i skolans kartläggning som deltog i sommarsimskolan. Skolresultaten redovisas per skola medan deltagarstatistiken redovisas utifrån postnummer, och uppgifterna kan därför inte kopplas samman på individnivå. Analysen ska därför ses som en övergripande bedömning av satsningens räckvidd snarare än en exakt uppföljning av målgruppen.

Sammantaget visar resultaten att sommarsimskolan haft en bred geografisk räckvidd och nått många barn i den målgrupp som satsningen syftade till att stödja. Insatsen har därmed bidragit till kommunens arbete för ökad vattenvana och simkunnighet samt till att skapa mer jämlika förutsättningar för barns deltagande i fritids- och friluftsliv.

Bidrag till jämlika uppväxtvillkor

Genom att ta bort deltagaravgiften minskar de ekonomiska trösklar som annars kan begränsa barns möjlighet att delta i simskola och utveckla vattenvana och simkunnighet.

Vattenvana och simkunnighet ger barn trygghet, självständighet och frihet att delta i sommarens bad- och vattenaktiviteter på ett säkrare sätt. Det skapar förutsättningar för rörelse, hälsa och positiva upplevelser tillsammans med familj och vänner, samtidigt som barnet blir mer delaktigt i gemenskapen.

Att öka barns vattenvana och simkunnighet är en investering i trygghet, folkhälsa och jämlika uppväxtvillkor. För kommunen handlar det om att ge fler barn möjlighet att ta del av bad, friluftsliv och sommaraktiviteter oavsett familjens ekonomi eller tidigare erfarenheter. När fler barn känner sig trygga i och kring vatten ökar både säkerheten och möjligheten att delta i gemensamma aktiviteter, vilket stärker delaktighet, gemenskap och social sammanhållning. Samtidigt bidrar insatsen till kommunens arbete för god hälsa, förebyggande insatser och likvärdiga möjligheter för alla barn att växa upp med en aktiv och meningsfull fritid.

Effekter för barnen

Sommarsimskolan ger barn möjlighet att utveckla vattenvana och stärka sin simkunnighet, vilket kan öka både tryggheten i och kring vatten och barnens självständighet vid bad och vattenaktiviteter. Ökad simkunnighet skapar också bättre förutsättningar att delta i skolans, familjens och kompisarnas aktiviteter.

Genom att erbjuda avgiftsfri simskola minskar ekonomiska hinder för deltagande och fler barn får möjlighet att ta del av fysisk aktivitet under sommarlovet. Satsningen kan

därmed bidra till ökad rörelseglädje, bättre folkhälsa och mer jämlika möjligheter till en aktiv och meningsfull fritid.

Mervärde för samhälle och föreningsliv

Genom att stärka barns simkunnighet och vattenvana bidrar sommarsimskolan till ökad säkerhet i och kring vatten. På sikt kan fler simkunniga barn bidra till att minska risken för drunkningstillbud och andra vattenrelaterade olyckor.

Insatsen kan även ge långsiktiga positiva effekter för folkhälsan. Simkunnighet är en grundläggande färdighet som ökar möjligheterna att delta i fysisk aktivitet, föreningsverksamhet samt fritids- och friluftsliv genom hela livet. Därigenom kan satsningen bidra till ökad delaktighet, rörelse och goda levnadsvanor över tid.

Ekonomi

Pilotinsatsen har genomförts genom samverkan mellan kommunen, Fyrishov och de medverkande simföreningarna. Kostnaden för bassängtider består dels av tider som redan finns inom nämndens ordinarie utbud till föreningslivet, dels av bassängtider som har köpts till särskilt för att möjliggöra genomförandet av sommarsimskolan. Ersättning har även utgått till simföreningarna för genomförandet av undervisningen.

Kostnadspost	Kostnad (kr)
Bassängtider	177 822
Ersättning till simförening 1	57 760
Ersättning till simförening 2	104 345
Totalt	334 927

Tabell 2. Ekonomi i uppdraget

Budget	Belopp (kr)
Avsatt budget	2 000 000
Utfall	334 927
Kostnad per barn	1 063
Återstående medel	1 665 073

Tabell 3. Budget för piloten 2026

Den totala kostnaden för bassängtider och genomförandet av simundervisningen uppgick till 334 927 kronor, vilket motsvarar 1 063 kr per barn. Utfallet visar att satsningen har kunnat genomföras med lägre kostnader än budgeterat samtidigt som verksamheten nått en bred målgrupp.

Lärdomar från årets genomförda insats

Samverkan skapar förutsättningar för genomförande

Erfarenheterna från pilotåret visar att samverkan mellan kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och föreningslivet har varit en viktig framgångsfaktor. Genom gemensam planering, informationsspridning och uppföljning har kommunen kunnat nå ut till en bred målgrupp och samtidigt skapa nya kontaktytor mellan kommun, skola, föreningsliv och vårdnadshavare.

En viktig erfarenhet från pilotåret är att samverkan med simföreningarna har varit en effektiv modell för genomförandet. Föreningarnas kompetens, utbildade instruktörer och etablerade verksamheter har gjort det möjligt att erbjuda simundervisning till många barn samtidigt som kostnaderna har kunnat hållas på en förhållandevis låg nivå. Erfarenheterna visar att samverkan med föreningslivet skapar goda förutsättningar för kvalitet, kontinuitet och ett resurseffektivt genomförande.

Träffsäkerhet och tillgänglighet

Resultaten visar att insatsen har nått många barn under sommarlovet och bidragit till att ge fler barn möjlighet att delta i simundervisning. Samtidigt finns utvecklingsbehov för att i ännu högre grad nå de barn som har störst behov av ökad vattenvana och simkunnighet. Erfarenheterna visar att det finns skillnader i deltagande mellan olika områden, vilket tyder på att ytterligare insatser kan behövas för att stärka räckvidden till prioriterade målgrupper.

Information om sommarsimskolan och anmälningsförfarandet skickades till vårdnadshavare via skolornas kommunikationsplattform Unikum, vilket var en naturlig kanal eftersom målgruppen var elever mellan årskurs 2 och 3. Erfarenheterna från satsningen visar samtidigt att det finns behov av att utveckla och bredda informationsspridningen inför kommande år. Utöver skolans kommunikationskanaler kan exempelvis fritidshem, socialtjänst och andra verksamheter som har kontakt med vårdnadshavare utgöra viktiga kompletterande informationsvägar.

En viktig lärdom är att språk, informationskanaler och vårdnadshavares förutsättningar har stor betydelse för deltagandet. För att öka tillgängligheten och minska risken att barn missar möjligheten att delta kan kommunikationen utvecklas genom tidigare informationsinsatser, tydligare budskap samt information på flera språk och i fler kanaler.

Erfarenheterna visar också att det kan finnas värde i att se över hur andra satsningar, exempelvis KFUM Alnäs och Bandykul, arbetar för att nå barn och unga som annars riskerar att inte delta. Frågor som rör transportmöjligheter och tillgänglighet kan vara viktiga att beakta i den fortsatta utvecklingen av sommarsimskolan.

Anmälan och nivåindelning

Erfarenheterna visar att anmälningsrutiner och gruppindelning påverkar både deltagandet och verksamhetens genomförande. Simföreningarna lyfter särskilt fram värdet av en tydligare nivåindelning, där barn grupperas utifrån sina förkunskaper och sin simförmåga. Det skulle ge bättre förutsättningar att anpassa undervisningen efter barnens behov och skapa en mer ändamålsenlig progression i lärandet.

Erfarenheterna visar också att det förekom ett visst bortfall mellan anmälan och faktiskt deltagande. För en av föreningarna deltog 112 av 163 anmälda barn, medan den andra föreningen hade 203 närvarande av 277 anmälda. I flera fall uteblev barn redan från start eller avslutade deltagandet efter en eller två dagar. Detta påverkade möjligheten att fullt ut nyttja tillgängliga platser och resurser.

Det finns därför anledning att fortsätta utveckla rutiner som kan minska bortfallet, exempelvis genom tydligare information inför kursstart, förbättrade bekräftelser och påminnelser samt möjligheter att erbjuda platser till reserver vid sena avbokningar.

Samlad bedömning

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningens bedömning är att satsningen har varit ett viktigt och relevant steg i arbetet med att stärka barns vattenvana och simkunnighet i Uppsala kommun. Insatsen har nått barn från stora delar av kommunen och skapat möjligheter för fler att delta i simundervisning under sommarlovet.

Satsningen har bidragit till ökad vattenvana, stärkt tryggheten i och kring vatten och skapat förutsättningar för fortsatt utveckling av simkunnighet. Flera deltagare har efter avslutad sommarsimskola fortsatt i simföreningarnas ordinarie verksamhet, vilket visar att insatsen även kan fungera som en väg in i föreningslivet. Erfarenheter från genomförandet tyder också på att satsningen kan ha bidragit till ökad trygghet och vattenvana hos medföljande vuxna, vilket kan stärka kunskap och säkerhet i familjen som helhet.

Erfarenheterna visar samtidigt att det finns utvecklingsmöjligheter när det gäller att nå fler barn med störst behov av insatsen. Pilotåret har gett värdefulla erfarenheter kring samverkan, kommunikation, deltagande och verksamhetens utformning, vilka kan användas för att vidareutveckla satsningen under det återstående pilotåret.

Simkunnighet handlar inte enbart om att kunna simma en viss sträcka i en bassäng. För att minska risken för drunkningstillbud och andra vattenrelaterade olyckor behövs också kunskap om säkerhet, orientering och trygghet i olika vattenmiljöer. Ett fortsatt arbete med att stärka barns vattenvana kan därför bidra till ökad säkerhet vid vatten och ge långsiktiga positiva effekter för folkhälsan.

Rekommendationer för fortsatt utveckling

Pilotårets resultat visar att det finns goda förutsättningar att vidareutveckla satsningen under det återstående pilotåret. Verksamheten har kunnat genomföras med lägre kostnader än budgeterat samtidigt som samverkan med simföreningarna har visat sig vara en effektiv modell för genomförandet.

Utifrån dessa erfarenheter finns det skäl att överväga hur kvarvarande medel kan användas för att ytterligare stärka barns vattenvana och simkunnighet. Det kan exempelvis handla om att erbjuda simundervisning under andra lovperioder eller genomföra riktade insatser för barn som ännu inte uppnått målen i simkunnighetsprovet i årskurs 2.

En viktig utvecklingsfråga är också hur barn som deltagit i sommarsimskolan kan ges bättre möjligheter att fortsätta utveckla sina kunskaper efter avslutad kurs. Detta kan ske genom en fördjupad samverkan med simföreningarna som underlättar övergången till ordinarie simskoleverksamhet eller andra aktiviteter som stärker vattenvana och simkunnighet över tid. Inom ramen för detta kan det vara värdefullt att utreda möjligheten att reservera ett antal simskoleplatser för barn med identifierade behov av fortsatt simundervisning. En sådan modell skulle kunna bidra till att fler barn når målen för simkunnighet samtidigt som föreningslivets kompetens och kapacitet tas till vara.

I det fortsatta utvecklingsarbetet kan det även vara värdefullt att komplettera insatserna med kunskap om säkerhet och trygghet i sjöar och andra naturliga vattenmiljöer. Det kan bidra till ökad vattenkompetens och ge barn bättre förutsättningar att vistas säkert i olika vattenmiljöer, inte enbart i simhall.